

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibus Cœram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

28. Cap. De Deposito, commodato, locato, & conducto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

transgressores non puniuntur fortasse
canes qui custodiæ ouium præesse debent
funguntur officio luporum.

CAPVT XXVIII.

DE DEPOSITO, COMMODO,
Locato, & Conducto.

DEPOSITVM est contractus, in quo do-
minium non transfertur, sed sola custo-
dia rei alteri committitur, & regulariter est in
favorem deponentis. Depositum cum nihil
in eo transferatur, non est propriè contractus,
sed quædam fidei commissio.

Depositum cum sit in utilitatem & grati-
am deponentis, quando, & quomodo de cul-
pa quis teneatur, dictum est supra. cap. 15.

Si depositum fuerit rerum consistentium
in numero, pondere, & mensura, si quis eo
vtatur, nisi prohibitio obstet, non peccat,
intentionem habeat reddendi tantundem in
quantitate, & qualitate. Hinc si pecuniarium
sit depositum, non erit peccatum cum eo ne-
gociari & lucrum quærere, modo nullum de-
ponenti periculum immineat, & si quid lucri
depositarius ex sua industria acquirat, non te-
netur dare deponenti. Vide Syluestrum, An-
gelum, Auræ Armillam, & alios in verb. De-
positum. Nauarr. in Manuali. cap. 17. nu. 181. Si
autem

autem pecunia esset consignata, vel deponens prohibuisset, illicitum est ea uti.

Si autem depositum non consistat in pecunia, nec in eis, quæ numero, pondere, & mensura constant, uti eo invito domino, aut sine licentia eius expressa, vel præsumpta furtum est, ut DD. tradunt.

De Commodato.

COMMODATVM est, quando usus alicuius rei, quæ usu non consumitur gratis alicui conceditur: ut equi, libri, vestis & similibus rerum. De ratione commodati est, ut res gratis concedatur: Quod si pretium intercedat fit cōtractus locati, vel alterius generis.

Potest enim commodare omnis, qui contrahere potest, quādo absolutus dominus rei, quæ commodatur, est.

In primis peccat commodans, si commodatum ante tempus præstitutum à commodatario repetit eo invito, cum notabili ipsius damno, nisi ipse æquale damnum pateretur, si non repeteret.

Deinde commodatarius etiam peccat, quando præfinito tempore non reddit; aut deterius sua culpa etiam leuissima reddit, nec contentum, facit commodantem: Aut quando commodato utitur in usum alium, quàm concessum à commodante: aut diutius, quàm conuentum, utitur, cum notabili damno

no

no ipsius commodantis, & tenetur ad re-
compensationem damni, etiam in casu fortuito,
quia casus fortuitus ei, qui est in mora, nocet.

Tandem peccat commodatarius, quando
commodatum remittit per nuncium non ha-
bitum pro fideli, & dolo, aut culpa ipsius am-
titur, & non vult soluere, Aliter tamen ser-
endum, si remittit per nuncium habitum pro
fideli.

Commodans etiam alicui scilicet rem
tiosam, si non dicit commodatario vitium, te-
netur ad recompensationem damni, si quod
sequitur. secundum Glossam receptam in ca-
vnico de commodato. Quando commodata-
rius teneatur de damno in casu fortuito, vide
supra in cap. 15.

De hac materia lege Angelum, Syluestrum,
Auream Armillam cum alijs in verb. Com-
modatum. Canonistas in cap. vnico. de com-
modato, Nauarr. in Manuali, capit. 17. à num.
182.

De Locato & Conducto.

CONTRACTVS locationis est, per que
alicuius rei vsu non consumptibilis, vni
alteri pretio conceditur. Locato conductum
correspondet, vt ex definitione posita clarum
Is enim conductor dicitur, qui accipit loca-
tum.

Loca-

Locare potest omnis, qui plenum rei domini-
um habet, & cui non est prohibitum.

Locatio autem potest fieri omni homini,
cui emptio permiffa est, nisi is fit miles, aut cu-
rialis; his enim prædia conducere non licet.
C. de locato & conducto.

Dubium primum. *An qui conduxit agrum alie-
num, tempore sterilitatis pensionem soluere
teneatur annuam?*

STERILITAS conductorem liberat à so-
lutione annuæ pensionis, quando tempo-
rum iniuria prouenit, sine negligentia & cul-
pa conductoris; & tanta est, vt communis
consuetudo, vel regionis opinio sufficere eam
probet: aut quando tanta, vt ex tribus parti-
bus solitis non colligantur nisi duæ: aut vix
fructus sufficiunt ad expensas factas. Nec ad
hunc effectum est differentia, an pensio solua-
tur in pecunia, vel alia quauis re. Quando autē
annus non omnino, sed pro parte tantum ste-
rilis est, pro parte etiam soluenda erit pensio.
Nam sicut propter omnimodam sterilitatem
omniñò pensio remittitur: Ita quando ex par-
te est sterilitas, ex parte etiam remittenda pen-
sio est: Sicuti enim se habet totum ad totum;
sic pars ad partem. Si autem Colonus siue con-
ductor nihil ex agro, aut fundo percipit ratio-
ne terræ, sed propter tempestatem, aut com-
bustionem, aut deuastationem militum, non

Gg dici-

dicitur sterilitas ad effectū remissionis pensionis, vt colligitur ex capit. Propter sterilitatem de locato & conducto. Si autem anno precedenti vel sequenti sterilitas presentis anni recompensetur, pensio anni sterilis solvenda erit, ex dict. capit. Vide Summistas in verbo locatum.

Dubium secundum. *Quando pensio, aut merces locationis augenda?*

RESPONDETUR. Quando fertilitas et coprouenit, quod fructus industria conductoris crescunt non est pensio augenda; quia sua industria non debet ei esse damnosa nec etiam quando ex fecunditate prædij, aut fundi. Si autem casu fortuito fertilitas augetur, vtpote quia alia molendina destructa sunt, ex meo molendino plus lucri conductor habet in duplo, possum augere pro rata pensionem; sicut ob sterilitatem casu fortuito convenientem remittere pro rata teneor. Vt sentiunt Panormitaus in dicto capit. Propter. Angelus in verbo Locatio. §. i. 7. Syluest. ibidem. quæst. 14. Aurea Armilla, eodem verbo numero 17. Nauarrus in Manuali, capitulo numero 191. & alij alibi: *Quia contrarium est eadem disciplina.*

Dubium tertium. *An locator à Colono siue conductore repetere possit rem locatam ante præfinitum tempus, & in quibus casibus?*

INQUILINVS aut conductor in quatuor casibus potest expelli, ex cap. d. Propter. & communi sententia ibidem cum Gossa. *Primus casus est*, quando per biennium non soluit canonem: si locatio fuit ad longum tempus: aut ad minimum in quinque annos. *Secundus*, si sua domo, vel re, propter aliquam superuenientem necessitatem ipse locator indigeat: Si tamen aliter commodè sibi providere possit, non diceretur necessitas ad hunc finem. *Tertius*, si domus locata indigeat reparatione, qua non indigebat tempore locationis. *Quartus*, quando conductor in domo peruersè conuersatur: aut ea abutitur etiam absque damno locatoris, vt pote recipiendo meretrices, admittendo scorta, lufores, & id genus hominũ: Vel etiam quando vitur re locata in damnum locatoris, vt tenet porcos suffodientes domum, aut cædit arbores in prædio, aut non colit agros suo tempore, &c. In talibus tamen casibus dominus tenetur remittere pensionẽ pro rata temporis: poterit tamen damnum repetere, si quod passus sit.

Quando conductor aliquid necessarium, vel vtile, in re locata expendit, locator debet

Gg 2 resti-

restituere expēsas. ff. locati & conducti. l. dōminus. si tamen possit tollere expensas sine laesione rei locatæ, non tenetur locator.

Locans scienter rem vitiosam, vt vasa, domum, &c. & non indicans conductori; si damnum sequatur, non solum peccat, sed etiam tenetur ad restitutionem. Angel. verb. Locatio. §. 24. Syluest. ibidem. quæst. 18. Aurea Amilla num. 23. Nauar. loc. cit. 196.

CAPVT XXIX.

DE EXPOSITIONE Octauæ præcepti.

Non loquēris falsum testimonium contra proximum tuum, & de peccatis quæ committuntur in iudicio.

PRÆCEDENTIBVS præceptis erga proximum, cautum est, ne eum factis laedamus: hoc prohibetur, ne verbis nocentum contra iustitiam inferamus.

Per prohibitionem falsi testimonij in primis peccata, quæ in iudicio committi solent, prohibentur: Quæ perpetrantur aut falsum dicendo: aut verum, quando necessitas exigit, supprimendo: aut quando tegendum, reuelando. Deinde minus principaliter verba cum iniuria proximi extra iudicium prolata vetantur.